

Grupa B (7-12 ani) - Octombrie 2014

Sfânta Biserică

1. Sfânta Biserică – definiții, denumiri.

a) **Biserica** – comunitatea/adunarea credincioșilor care s-au botezat în numele Sfintei Treimi și rămân în comuniune cu Dumnezeu și între ei prin rugăciune unii pentru alții și prin împărtășirea de același har al Duhului Sfânt prin Sfintele Taine săvârșite de slujitorii ei sfințiți, preoții și episcopii. (vezi parabola Viței și a mlădițelor; alte denumiri: Trupul lui Hristos, Împărăția lui Dumnezeu, Mireasa lui Hristos)

b) **biserica** – clădirea/locașul anume construit și sfințit printr-o slujbă specială de către un episcop, unde creștinii se adună periodic pentru a se ruga împreună lui Dumnezeu și în care Duhul lui Dumnezeu dă credincioșilor harul său sfințitor. (alte denumiri: Casa lui Dumnezeu; corabia mântuirii)

Biserica – comunitatea credincioșilor sau comuninunea oamenilor cu Dumnezeu.

"Iată, Eu voi fi cu voi mereu, până la sfârșitul veacurilor." "Acolo unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu, acolo sunt și Eu cu ei." "Cel ce rămâne întru Mine va avea viață veșnică."

-întemeierea Bisericii: în chip **nevăzut**, întemeiată de Hristos **pe Cruce**, când prin jertfa Sa, toți cei credincioși au fost, în mod obiectiv, răscumpărați/ li s-au iertat păcatele și au fost reprimiți în comuniunea cu Dumnezeu; în chip **văzut**, în ziua **Cincizecimii**, când harul Duhului Sfânt s-a revărsat asupra Sf. Apostoli, după promisiunea lui Iisus Hristos, și când prin botezul a 3000 de bărbați, s-a format prima comunitate de creștini. (Cincizecime – la 50 de zile după Ziua Învierii, în Ierusalim, anul Învierii Domnului)

-scopul Bisericii: sfințirea membrilor ei/credincioșilor, unirea lor cu Hristos, mântuirea credincioșilor; prin învățătură, conducere/sfătuire, ajutor, împărtășirea harului sfințitor;

"În afara Bisericii nu există mântuire... Cine n-are Biserica de mamă, nu poate avea pe Dumnezeu de Tată."(Sf. Ciprian)

-răspândirea și dezvoltarea Bisericii în lume:"Mergând, învățați toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui, și al Fiului, și al Sfântului Duh. Iar cel ce va crede și se va boteza, se va mântui."

- la porunca lui Iisus Hristos, prin plecarea și propovăduirea Sf. Apostoli și a ucenicilor lor în întreaga lume, unde au botezat și întemeiat noi și noi comunități, până azi, toate păstrând între ele legătura prin același har al Duhului Sfânt lucrător în ele, prin rugăciunile unora pentru alții și prin ajutorul reciproc pe care și-l dau la nevoie.

-membrii Bisericii:

Biserica **luptătoare** – a credincioșilor aflați în viață pe pământ; cuprinde: **ierarhia sfințită** –

episcopi, preoți, diaconi; monahi/călugări; mireni.

Biserica **triumfătoare** – a credincioșilor din Cer; curpinde: **îngeri, sfinți, creștinii adormiți întru Domnul/ cei morți;**

-însușirile Bisericii:

- **una** – este una și unică, pentru că Unul e Dumnezeu Ce sălășluiește întru ea; e menită să cuprindă în sine pe toți oamenii, toți fiind creați de Dumnezeu. Biserica cea adevărată este **ortodoxă** ("ortos"+ "doxa" = "adevărata credință, învățătură");
- **sfântă** – pentru că Sfânt e Capul/Conducătorul/Păzitorul ei, Hristos și sfântă e lucrarea ei – urmărește sfințirea credincioșilor; dar nu toți oamenii din ea sunt sfinți, dar lucrează să ajungă sfinți; Biserica e sfântă, în deciziile ei nu poate greși căci Hristos o conduce - "Porțile iadului nu o pot birui."
- **sobornicească** – funcționează pe principiul conciliar: întreaga învățătura teologică și dogmatică este hotărâtă de soborul/adunarea/ consiliul episcopilor de pretutindeni, sub inspirația Duhului Sfânt; nimeni în Biserică nu ia decizii singur pentru toată Biserica, ci numai cu acordul tuturor;
- **apostolească** – e întemeiată pe Evanghelia (învățătura) lui Hristos și propovăduită de Sfinții Apostoli. (**sucesiunea apostolică** = toți diaconii, preoții și episcopii ei au primit harul Duhului Sfânt de la Sf. Apostoli până azi, din generație în generație, prin Sf. Taină a Preoției).

-organizarea Bisericii: pe principiul teritorial și/sau al național, dar cu păstrarea comuniunii de credință și rugăciune (aceiași Crez neschimbat de la Sf. Apostoli și rugăciune unii pentru alții):

- **parohia – credincioșii adunați într-o biserică, dintr-un cartier/oraș/sat;** condusă pe consiliul parohial, slujitor sfințit – preotul;
- **eparhia/ episcopia/ arhiepiscopia – credincioșii din mai multe parohii, aflate pe un anumit teritoriu – oraș mare/județ/provincie;** condusă de consiliul episcopal, slujitorul sfințit – episcopul/arhiepiscopul.
- **mitropolia și patriarhia – credincioșii dintr-o provincie mare sau dintr-o țară;** conduși de consiliul mitropolitan/patriarhal; mitropolit/ patriarh.

-viața în Biserică:

- intrarea în Biserică se face prin mărturisirea credinței creștine și Botez;
- rămânerea în Biserică e garantată de păzirea poruncilor dumnezeiești și a regulilor și sfaturilor Bisericii; cei vinovați de încălcări grave ale acestora, dacă nu se pocăiesc și nu se îndreaptă, sunt excomunicați (îndepărtați) pentru a nu face rău membrilor Bisericii mai slabi în credință;
- când un membru al Bisericii se întoarce din rătăcirea din afara Bisericii, este reprimat, numai după ce dă dovadă de pocăință și îndreptare.

Povestirea 1: *Un bătrân înțelept s-a bucurat odată de privilegiul de a vizita raiul și iadul. În Iad a văzut bărbați și femei triști, numai piele și os, așezați în jurul unei grămezi uriașe și îmbietoare de orez. Mureau de foame, căci trebuiau să se folosească de niste linguri cu cozi foarte lungi, cât vâslele unei bărci. În rai a văzut bărbați și femei stând în jurul unei tăvi de orez. Dar toți erau fericiți, veseli și strălucind de fericire, căci fiecare, ajutându-se de lingurile cu cozi lungi, îi dădea să mănânce celui din fața sa.*

Povestirea 2: *Un preot paroh, care a folosit toate mijloacele cunoscute pentru a -i învăța pe oamenii din parohia sa să participe la slujbele Bisericii, cu rezultate aproape nule, a găsit, în sfârși o soluție eficace. A tipărit în ziare un anunț la rubrica "Decese": "După o boală lungă și grea, a murit parohia noastră. În mormântarea va avea loc Duminica viitoare la ora 10:00, în biserica parohială."*

Mulți au citit mesajul cu stupoare și interes. Curiozitatea i-a făcut să umple biserica. Pe la 9:30 nu mai găseai nici un loc în biserică. La ora stabilită a început slujba. Mai întâi, preotul le-a cerut oamenilor să vină pe rând, să se apropie de sicriu, pentru a vedea pentru ultima oară parohia, moartă. Apoi, fiecare să iasă prin ușile laterale și să se decidă: ori să reintre pe ușa principală, ori să plece acasă. Lumea a făcut cum a spus parohul. În tăcere, s-au apropiat de sicriu, au privit înăuntru, au ieșit din biserică și din nou aceasta s-a umplut. Numai câțiva au plecat acasă.

Ce anume au văzut acei oameni în sicriu de s-au întors atât de mulți în biserică? Fiecare s-a văzut pe sine însuși pentru că în scriu era așezată o oglindă. În felul acesta, celebrarea de doliu s-a transformat într-o celebrare de bucurie, pentru că parohia moartă s-a întors vie.

2. Biserica – casa lui Dumnezeu și locașul de închinare al credincioșilor; părți componente

La început, creștinii se rugau în case particulare, apoi, când persecuțiile s-au intensificat, se adunau în locuri ascunse din munți, păduri, peșteri, catacombe (tuneluri sub pământ), în miez de noapte sau dis-de-diminează. Începând cu anul 313, când Sf. Împărat Constantin cel Mare a acordat libertate de credință și creștinilor, aceștia au început a-și construi case de rugăciune numite **biserici**.

Bisericile sunt locașuri de cult **cu o formă specială**, sfințite printr-o slujbă specială de către un episcop. Planul de construcție al bisericilor creștine este cel de **corabie** (biserica este corabia prin care străbatem marea învolburată a vieții noastre pentru a ajunge la liman: Împărăția lui Dumnezeu) sau de **cruce** (în cinstea lui Iisus Hristos care a întemeiat Biserica prin moartea Sa pe Cruce.)

Acoperișul are cel puțin o **turlă**, un turn ca un deget ridicat spre Cer, Locașul Tatălui și ținta tuturor credincioșilor. În vârful turlilor este întotdeauna o cruce, ce ne vorbește despre iubirea Fiului lui Dumnezeu pentru noi, căci prin Cruce a împăcat El Cerul cu pământul și ne-a deschis Împărăția Cerurilor. Astfel, prin Cruce, se coboară în biserici, la slujbe, Împărăția lui

Dumnezeu pe pământ.

Pereții interiori, iar uneori și cei exteriori, și tavanul bisericii sunt **pictați cu icoane**, așezate într-o ordine anumită alcătuită de-a lungul vremii, prin care suntem învățați/ni se povestește activitatea lui Iisus Hristos și ne sunt prezentați oameni care au ajuns **sfinți** urmându-L pe El.

Interiorul bisericilor e împărțit în trei încăperi: **pronaos, naos și altar**. Unele biserici au la intrare și un **pridvor**.

Pronaosul e prima încăpere de la intrarea în biserică, unde se săvârșesc unele slujbe și se păstrează unele obiecte de cult, precum cristelnița. În vechime, în pronaos stateau la slujbe credincioșii care nu erau încă botezați.

Naosul este următoarea încăpere, unde stau la slujbe credincioșii botezați, fiind cea mai mare încăpere a bisericii. Deasupra naosului este suspendat din tavan un **policandru** mare, ce simbolizează Lumina Dumnezeiască ce se coboară la slujbe asupra creștinilor. De-a lungul pereților/ în naos se află **strane**/bănci sau scaune pe care stau credincioșii în anumite momente din timpul slujbelor, și mai ales bătrânii, bolnavii și copiii. Tot aici, în partea dinspre altar, sunt strane/scaune pentru cântăreții bisericești.

Altarul este partea cea mai importantă a bisericii, unde slujitorii sfințiți (preoții) săvârșesc cele mai importante slujbe. Altarul e delimitat de naos printr-un perete construit din icoane, numit **iconostas** sau **catapeteasmă**. În partea stângă a altarului se află un loc special numit **porscomidiar**, acolo unde, folosindu-se de obiecte sfinte, preotul pregătește darurile de pâine și vin ce se aduc apoi ca dar lui Dumnezeu la Sf. Liturghie spre a le preface în Trupul și Sângele lui Iisus Hristos. În mijlocul altarului este **Sf. Masă**, cel mai important obiect din biserică, pe care Duhul Sfânt, la rugăciunea Bisericii, condusă de preot, preface Pâinea și Vinul în Trupul și Sângele Mântuitorului. Sf. Masă are **un singur picior**, în interiorul căruia sunt așezate, din ziua sfințirii bisericii, pomelnicul cu numele **ctitorilor** bisericii (credincioșii care au contribuit la construcția bisericii).

În altar au voie să intre numai slujitorii sfințiți și creștinii de parte bărbătească, dar și aceia, doar dintre cei curați/ fără păcate mari și cu binecuvântarea preotului. O singură dată în viața fiecărei biserici, în ziua sfințirii ei, au voie să intre și să se închine în Sf. Altar toți credincioșii.

3. Biserica – obiecte de cult; reguli de comportament în biserică.

Pentru săvârșirea Sfintelor Slujbe se folosesc anumite **obiecte**, numite **de cult**. Cele mai multe dintre ele își au locul în Sf. Altar, de unde preotul le scoate după nevoie, iar altele stau în naos și pronaos.

Cele mai importante obiecte se află pe Sf. Masă:

Sf. Antimis – o bucată de pânză dreptunghiulară, având pictată icoana **Punerii în Mormânt a Mântuitorului**, are cusut în căptușeala unui colț o părticică din moaștele unui sfânt. Fiecare biserică are în mod obligatoriu un Sf. Antimis, sfințit de episcopul locului și încredințat spre păzire preotului, **fără de care acesta nu poate săvârși Sf. Liturghie**, cea mai importantă

slujbă.

Sf. Evanghelie – este cartea ce cuprinde fragmente din Cele 4 Sf. Evanghelii din Biblie, care înfățișează viața și învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, și din care preotul citește la Sf. Liturghie și alte slujbe, după o rânduială stabilită din vechime a Bisericii.

Crucea Răstignirii – este o cruce mare de lemn, pictată, ce se păstrează în picioare în spatele Sf. Mese, amintindu-ne de Jertfa de iubire a lui Hristos pentru noi. Aceasta se scoate în mijlocul bisericii în Vinerea Mare spre a fi adorată de credincioși.

Sf. Cruce – este o cruce mică, de mână, din metal, împodobită frumos, cu care preotul binecuvintează pe credincioși și cu care sfințește agheasma la anumite slujbe.

Sf. Chivot – este o cutie în forma unei biserițe în care se păstrează Sf. Împărtășanie pentru a fi date la nevoie/urgență bolnavilor, copiilor.

Sfeșnice sunt suporturi de lumânări ce amintesc de "lumina lui Hristos ce luminează tuturor"; ele pot avea unul (simbolizând pe Unicul Dumnezeu), două (dubla fire – om și Dumnezeu – a lui Iisus), trei (Sf. Treime) sau șapte (7 Sf. Taine, 7 zile ale creației) brațe.

La Proskomidiar se află obiecte ce se folosesc la Sf. Liturghie:

Sf. Potir – este un pahar mare, cu picior, de obicei din metal, împodobit cu pietre, gravat sau cu metal prețios, în care se pune vinul ce se transformă în Sângele Mântuitorului la Liturghie, și din care sunt hrăniți credincioșii.

Sf. Disc – este o farfurie cu picior, din metal împodobit, pe care se pregătește pâinea ce se va preface în Trupul Mântuitorului la Sf. Liturghie.

Sf. Copie – un cuțit ca o suliță, cu care preotul taie pâinea, ce amintește de sulița cu care Iisus a fost împuns în coastă când era pe Cruce.

Sf. Linguriță – este o linguriță specială cu care creștinii sunt împărtășiți cu Trupul și Sângele Domnului; toți ne împărtășim cu o singură linguriță pentru a arăta unirea noastră întru un singur Dumnezeu, și niciodată nu s-a îmbolnăvit nimeni pentru aceasta, căci Hristos curățește toate – și lingurița, și pe cei ce se împărtășesc.

Alte obiecte de cult:

Cristelnița – este un vas mare, din metal împodobit, în care se botează cei ce vor să devină creștini.

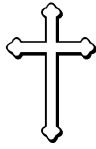
Tetrapoade – sunt suporturi de lemn sculptat frumos, cu patru picioare, pe care sunt așezate icoanele sărbătorilor curente, spre închinare.

Icoane – sunt imagini înfățișând chipul lui Iisus Hristos sau al sfinților/îngerilor, sau ale unor evenimente din viața lui Iisus/sfinților, pe care privindu-le, credincioșii își amintesc de ei și astfel le este înlesnită comunicarea cu ei prin rugăciune. Icoanele sunt zugrăvite pe pereți/tavanul bisericii sau sunt mobile, așezate pe tetrapoade. Toate icoanele din biserică se sfințesc printr-o slujbă specială prin stropire cu apă sfințită, înainte de a fi cinstite de către credincioși.

Hainele preoțești – haine special făcute și împodobite, sfințite prin slujbe speciale, pe care le poartă preoții în timpul slujbelor bisericesti.

Reguli de comportament în biserică:

Biserica a rânduit printre regulile ei interne cinstirea, păstrarea și folosirea cu grijă și

respect a obiectelor sale sfinte. Este păcat a se folosi obiectele Bisericii în alte scopuri decât cele pentru care au fost sfințite, și de către alte persoane decât cele îndreptățite. Cu atât mai mult e păcat furtul sau înstrăinarea obiectelor bisericești.

Sunt socotiți printre ctitori, cei care împodobesc biserica cu obiecte sfințite necesare slujbelor. La Sf. Liturghie este o rugăciune specială pentru să se sfințească cei "ce iubesc podoaba casei" lui Dumnezeu.

Reguli de pregătire trupească și sufletească pentru intrarea în Casa lui Dumnezeu la slujbe/ Sf. Liturghie: pregătire prin rugăciune personală, curățirea trupului, haine cuviincioase, închinarea în biserică (mișcări cuvenite în biserică), păstrarea curățeniei și a liniștii în timpul slujbelor.